

Agatha
Christie

**ÖLÜM HƏR ŞEYİN
SONUDUR**

İngiliscədən tərcümə:
Nuranə Əzizli

qanun nəşriyyatı

*Agatha
Christie*

**DEATH COMES AS
THE END**

Aqata Kristinin 1944-cü ildə qələmə aldığı və Qədim Misirdə cərəyan edən yeganə tarixi detektiv romanı oxucunu Nil sahillərinə və minilliklər əvvəl baş verən ailə daxili faciələrin içinə aparır.

Kahin İmhotepin səfərdən qayıdarkən özü ilə gətirdiyi gənc və gözəl cariyəsi Nofretin gəlişi ilə ailənin sakit həyatı bir anda alt-üst olur. Nofretin qəfil ölümü isə yalnız başlanğıcdır – evdə ard-arda yeni faciələr baş verir və ailədəki hər kəsin qaranlıq tərəfi üzə çıxır.

Bu əsər həm tarixi atmosferi, həm də klassik “Qatil kimdir?” sualı üzərində qurulmuş gərgin süjeti ilə oxucunu son səhifədək təsir altında saxlayan unikal əsərdir.

Professor S.R.K.QLANVİLƏ

Əzizim Stiven,

Mənə Qədim Misirdə cərəyan edən hadisələrə əsaslanan detektiv roman yazmaq ideyasını ilk olaraq siz verdiniz. Əgər sizin fəal dəstəyiniz və təşviqiniz olmasaydı, bu kitab heç vaxt ərsəyə gəlməyəcəkdi.

Mövzuyla bağlı mənimlə paylaşdığınız zəngin və marqlı materialların hər birindən necə böyük zövq aldığımı xüsusilə qeyd etmək istədim. Suallarımı cavablandırmaqda göstərdiyiniz səbrə, sərf etdiyiniz vaxta və çəkdiyiniz zəhmətə görə sizə bir daha təşəkkür etmək istəyirəm. Bu kitabı yazmaqdan necə məmnunluq hissi keçirdiyimi onsuz da bilirsiniz.

Həmişə sevgi və minnətdarlıqla,

Sizə dəyər verən dostunuz,

Agatha Christie

MÜNDƏRİCAT

Müəllifin qeydləri	9
--------------------------	---

BİRİNCİ HİSSƏ

Nil çayında daşqın

BİRİNCİ FƏSİL. Daşqın fəslinin ikinci ayının iyirminci günü	13
İKİNCİ FƏSİL. Daşqın fəslinin üçüncü ayının, dördüncü günü	28
ÜÇÜNCÜ FƏSİL. Daşqın mövsümünün üçüncü ayının, on dördüncü günü	40
DÖRDÜNCÜ FƏSİL. Daşqın mövsümünün üçüncü ayının, on beşinci günü	50
BEŞİNCİ FƏSİL. Daşqın mövsümünün dördüncü ayının, beşinci günü	60

İKİNCİ HİSSƏ

Qış

ALTINCI FƏSİL. Qış fəslinin birinci ayının, dördüncü günü	73
YEDDİNCİ FƏSİL. Qış fəslinin birinci ayının, beşinci günü	85
SƏKKİZİNCİ FƏSİL. Qış fəslinin ikinci ayının onuncu günü	94
DOQQUZUNCU FƏSİL. Qış fəslinin ikinci ayının onuncu günü	103
ONUNCU FƏSİL. Qış fəslinin dördüncü ayının, altıncı günü	116

ÜÇÜNCÜ HİSSƏ

Yay

ON BİRİNCİ FƏSİL. Yay fəslinin ilk ayının, on birinci günü.....	131
ON İKİNCİ FƏSİL. Yay fəslinin ilk ayının on ikinci günü.....	150
ON ÜÇÜNCÜ FƏSİL. Yay fəslinin ilk ayının iyirmi üçüncü günü.....	158
ON DÖRDÜNCÜ FƏSİL. Yay fəslinin ilk ayının iyirmi beşinci günü....	165
ON BEŞİNCİ FƏSİL. Yay fəslinin ilk ayının, otuzuncu günü.....	180
ON ALTINCI FƏSİL. Yay fəslinin ikinci ayının birinci günü.....	193
ON YEDDİNCİ FƏSİL. Yay fəslinin ikinci ayının birinci günü.....	211
ON SƏKKİZİNCİ FƏSİL. Yay fəslinin ikinci ayının onuncu günü.....	229
ON DOQQUZUNCU FƏSİL. Yay fəslinin ikinci ayının on beşinci günü....	242
İYİRMİNCİ FƏSİL. Yay fəslinin ikinci ayının on beşinci günü.....	257
İYİRMİ BİRİNCİ FƏSİL. Yay fəslinin ikinci ayının on altıncı günü.....	263
İYİRMİ İKİNCİ FƏSİL. Yay fəslinin ikinci ayının on yeddinci günü.....	275
İYİRMİ ÜÇÜNCÜ FƏSİL. Yay fəslinin ikinci ayının on yeddinci günü.....	285

Müəllifin qeydləri

Bu kitabdakı əsas hadisələr eramızdan əvvəl (e.ə) 2000-ci ildə Misirdə, Nil çayının qərb sahilində yerləşən Tebes şəhərində cərəyan edir. Hekayədəki həm məkan, həm də zaman təsadüfi şəkildə seçilib. Hansısa başqa zaman və başqa yer də seçilə bilərdi: lakin iş elə gətirdi ki, həm personajların, həm də romanın süjetinin ilham qaynağı XI sülaləyə aid, 20 il əvvəl Metropoliten İncəsənət Muzeyinin misirli ekspedisiyası tərəfindən Luksor məbədinin qarşısındakı məqbərədə tapılmış və muzeyin bülleteni üçün Professor (o vaxtlar cənab) Battiskomb Qann tərəfindən tərcümə olunmuş Qədim Misirdən qalma iki və ya üç məktub oldu.

Qədim Misir sivilizasiyasının gündəlik parçası olan Ka xidməti üçün ianələrin toplanmasının orta əsrlərdəki ölünün ruhuna dua oxunması üçün pul yığılması adəti ilə çox oxşar olduğunu qeyd etmək oxucu üçün maraqlı ola bilər. Mərhumun sərvəti Ka rahibinə bağışlanılırdı, bunun müqabilində də ondan vəfat edən şəxsin məzarını qoruyub saxlamağı və ruhunun rahatlıq tapması üçün il boyu

müəyyən (dini) bayram günlərində bəxşiş paylamağı və dua etməyi gözlənildirdi.

Misir yazılarında “Qardaş” və “Bacı” ifadələri, adətən, “sevgili” mənasına gəlirdi və tez-tez “ər” və “arvad” ifadələrinin əvəzinə işlədilirdi. Bu kitabda da bəzən bu kimi ifadələrə rast gəlmək olar.

Qədim Misirin ayda otuz gün olmaqla, hər fəslə 4 aydan ibarət üç mövsümü əhatə edən Təsərrüfat təqvimini kəndli həyatının arxa fonunu təşkil edirdi. Misirlilər ilin sonuna 5 təqvim günü əlavə etməklə, 365 gündən ibarət rəsmi təqvimdən də istifadə edirdilər. Bizim hesablamalarımıza görə, Təsərrüfat təqvimində “İl” iyulun üçüncü həftəsində Nil çayının daşqın sularının Misirə gəlib çatması ilə başlayırdı; lakin Uzun ilin (Fevral ayının 29 gündən ibarət olduğu il) hesablanmamağı əsrlər boyu bu təqvimin geridə qalmasına səbəb oldu, belə ki, bizim hekayənin baş verdiyi dövrdə rəsmi Yeni il bayramı Təsərrüfatı ilinin başlanğıcından təxminən altı ay tez, yəni iyul ayının əvəzinə yanvar ayına düşür. Lakin oxucunu durmadan bu altı aylıq fərqi hesablamaq əziyyətindən qurtarmaq üçün, burada fəsil başlığı kimi istifadə olunan tarixlər o dövrün təsərrüfat ilinə uyğun olaraq verilmişdir, məsələn, daşqın – iyul ayının sonundan noyabr ayının sonuna qədər; qış – noyabrın sonundan martın sonuna qədər; və yay – martın sonundan iyulun sonuna qədər.

A.K 1944